

Pravice iz javnih sredstev

- vodnik za pravice mladih 2. DEL

(Vir: MDDSZ)

Goran Lukič,
svetovalec za
socialno področje,
zaposlovanje in
migracije

	KDO IMA PRAVICO?	KAKŠNA JE VIŠINA?	ROK ZA UVELJAVITEV PRAVICE, TRAJANJE IN IZPLAČEVANJE	OPOZORILO!
DENARNA SOCIALNA POMOČ	Državljeni RS s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji; tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji; oseba, ki lahko uveljavlja denarno socialno pomoč in varstveni dodatek na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, ki hkrati nimajo dovolj sredstev za preživetje, premoženja in prihrankov, ki bi omogočali preživetje.	Višina denarne socialne pomoči (DSP) je odvisna od višine dohodkov, števila družinskih članov, premoženja, prihrankov ter zagotovljene oskrbe in morebitnega krivdnega razloga. Navajamo tri primere: višina DSP za prvo odraslo osebo ali samsko osebo ali odraslo osebo, ki je v institucionalnem varstvu, je 288,81 EUR; za prvo odraslo osebo ali samsko osebo, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec, je 369,68 EUR; za samsko osebo med dopolnjenim 18. in 26. letom starosti, prijavljeno pri zavodu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb oziroma v evidenci iskalcev zaposlitve, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot starši ali dejansko prebiva z njimi, je znesek DSP 202,17 EUR. Za družino se denarna socialna pomoč določi tako, da se seštejejo posamezni zneski, ki pripadajo družinskim članom, nato pa se od tega odštejejo skupni dohodki posameznih družinskih članov, če jih imajo.	Denarna socialna pomoč se dodeli za določen čas. Dodeli se za obdobje: od 1 do 3 mesecev, ko je vloga vložena prvič; od 1 do 6 mesecev v primeru ponovne vloge, če so okoliščine, ki so podlaga za dodelitev in določitev višine denarne socialne pomoči, ostale nespremenjene; za 1 leto, če zaradi starosti nad 63 let za ženske ali nad 65 let za moške, bolezni, invalidnosti ali drugih okoliščin ni mogoče pričakovati izboljšanja socialnega položaja upravičenca; trajno za osebo, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali v starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške in ki je brez premoženja ter ni v institucionalnem varstvu.	Vlagatelj za denarno socialno pomoč, ki je lastnik nepremičnine in je v zadnjih 18 mesecih več kot 12-krat prejel denarno socialno pomoč, je upravičen do denarne socialne pomoči le, če dovoli vpis prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine. Prav tako zakon o dedovanju določa, da se dedovanje premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, omeji do višine vrednosti prejete pomoči.
IZREDNA DENARNA SOCIALNA POMOČ	Če se ugotovi, da ste se kot samska oseba ali družina znašli v situaciji, na katero niste mogli ali ne morete vplivati, znašli v položaju materialne ogroženosti ali če imate izredne stroške, vezane na preživetje, ki jih ne morete kriti.	Na mesec: največ 288,81 EUR za samsko osebo ali največ 808,67 EUR za družino. V koledarskem letu: največ 1.444,05 EUR na samsko osebo (5-kratnik cenzusa samske osebe) ali največ 4.043,34 EUR za družino.	Izredna denarna socialna pomoč se dodeli v obliki enkratnega zneska ali za obdobje. Po prejetju izredne denarne socialne pomoči ste dolžni predložiti dokazilo o namenski porabi v 45 dneh po prejetju pomoči oziroma najkasneje ob predložitvi nove vloge, če novo vlogo vložite pred potekom 30 dni. Pomoč je treba porabiti v 30 dneh od prejema. Če ne predložite dokazila o namenski porabi v roku, ne morete uveljaviti izredne denarne socialne pomoči 14 mesecev po mesecu prejema. Če prejete pomoči ne porabite v celoti namensko, morate nenamenski del porabe vrniti v 15 dneh po porabi sredstev.	Tudi za izredno denarno socialno pomoč velja prepoved odtujitve nepremičnine in omejitev pri dedovanju.
KRITJE RAZLIKE DO POLNE VREDNOSTI ZDRAVSTVENIH STORITEV	Zavarovanci in po njih zavarovani družinski člani, ki so upravičeni ali izpolnjujejo pogoje do denarne socialne pomoči ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev - pod pogojem, da navedenih pravic nimajo zagotovljenih iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.		Do kritja razlika so upravičeni največ za obdobje, za katero se jim dodeli denarna socialna pomoč.	Plačilo zdravstvenih storitev se v celoti zagotovi vojaškim invalidom in invalidom civilne vojne. Pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja imajo zagotovljeno tudi otroci. Center za socialno delo odloča o pravicah ob vložitvi vloge za denarno socialno pomoč.
KRITJE PRISPEVKA ZA OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE	Državljeni RS, ki bivajo v Sloveniji in so upravičeni do denarne socialne pomoči in niso zavarovanci iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje.		Pravica do kritja prispevkov za osnovno zdravstveno zavarovanje se dodeli za enako obdobje kot denarna socialna pomoč.	CSD obvesti o priznanju pravice do kritja prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje Zavod za zdravstveno zavarovanje in občino stalnega prebivališča.

SUBVENCIJA NAJEMNINE	Subvencijo lahko uveljavijo najemniki v neprofitnem stanovanju, bivalni enoti, namenskem najemnem stanovanju, tržnem stanovanju in hišniškem stanovanju. Upravičenost se ugotavlja na podlagi ugotovljenega dohodka najemnika in oseb, ki so navedene v najemni pogodbi.	Subvencija neprofitne najemnine lahko znaša največ 80 % neprofitne najemnine. Subvencija tržne najemnine je mesečni znesek, ki predstavlja razliko med priznano tržno najemnino in priznano neprofitno najemnino, ter znesek do priznane neprofitne najemnine, izračunan na način, kot je določen za izračun subvencije neprofitne najemnine.	Subvencija se dodeli naslednji mesec po vložitvi vloge, in sicer za največ eno leto.	Če je najemna pogodba sklenjena za manj kot eno leto, se subvencija dodeli za čas do izteka najemne pogodbe.
OSTALE PRAVICE	Upravičenci in drugi zavezanci, ki so dolžni plačati posamezno socialnovarstveno storitev (recimo institucionalno varstvo), lahko pri CSD vložijo zahtevo za oprostitev plačila storitve. Invalidna oseba, ki ji vso potrebno pomoč nudi družinski pomočnik, in njeni zavezanci za preživljanje lahko uveljavljajo določitev prispevka k plačilu pravice družinskega pomočnika.			